

SISÄLLYS

Esipuhe.....	V
Lyhenteet.....	VI

A. YLEISET SÄÄNNÖKSET TYÖSUHTEESTA

Työsopimus ja työehtosopimus	
Työsopimuslaki 26.1.2001/55.....	31
Työehtosopimuslaki 7.6.1946/436.....	86
Laki työehtosopimuksen yleisittävyyden vahvistamisesta 26.1.2001/56.....	102
Laki työntekijöiden lähettämisestä 17.6.2016/447.....	104
Laki kauppaedustajista ja myyntimiehistä 8.5.1992/417.....	113
Laki maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta 8.5.2009/305.....	118
Yhdenvertaisuus sekä tasa-arvo	
Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325.....	120
Laki yhdenvertaisuusvaltuutetusta 30.12.2014/1326.....	128
Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609.....	130
Laki tasa-arvovaltuutetusta 30.12.2014/1328.....	140
Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta 30.12.2014/1327.....	140
Valtioneuvoston asetus etnisten suhteiden neuvottelukunnasta 17.6.2015/771.....	142

Ilmoittajan ja yksityisyyden suoja

EPNAs (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (GDPR) 27.4.2016; otteita.....	144
Tietosuojalaki 5.12.2018/1050.....	164
Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759.....	170
Laki sähköisen viestinnän palveluista 7.11.2014/917; VI osa.....	176
Turvallisuusselvityslaki 19.9.2014/726; otteita.....	181
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504.....	183
Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta 20.12.2022/1171.....	184

Työsuuhdekeksinnöt

Laki oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 29.12.1967/656.....	192
Asetus oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin 10.6.1988/527.....	194

Tilajaavastuu

Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 22.12.2006/1233.....	196
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (1233/2006) valvonnan siirtämisestä Uudenmaan työsuojelupiiriin työsuojelutoimistolle 16.1.2007/49.....	201
Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 29.12.2016/1397; otteita.....	201
Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä 21.12.2010/1207; otteita.....	205

B. HENKILÖSTÖN OSALLISTUMISJÄRJESTELMÄT

Yhteistoimintalaki 30.12.2021/1333.....	216
Laki yhteistoiminta-asiamiehestä 30.3.2010/216.....	223
Laki henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä ja eurooppaosuuskunnassa sekä työnantajavelvoitteista ja henkilöstöedustuksesta rajat ylittävissä yritysjärjestelyissä 13.8.2004/758.....	225
Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlajuisissa yritysryhmissä 30.3.2007/335.....	233
Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624; otteita.....	240
Henkilöstörähasistolaki 5.11.2010/934.....	248
Valtioneuvoston asetus henkilöstörähasastoista 18.11.2010/988.....	256

C. TYÖRIITTOJEN SOVITTELU SEKÄ TUOMIOISTUIMET

Laki työriitoin sovittelusta 27.7.1962/420.....	260
Valtioneuvoston asetus työriittojen sovittelusta 4.6.2009/394.....	262
Laki työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista 19.5.2004/400.....	262
Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimessa 31.7.1974/646.....	265
Tuomioistuinlaki 25.8.2016/673; otteita.....	273
Laki välimiesmenettelystä 23.10.1992/967.....	275

D. TYÖAIKA JA VUOSILOMA SEKÄ VAPAAT

Työaika

Työaikalaki 5.7.2019/872.....	293
EPNAs (EY) N:o 561/2006 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston-asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta 15.3.2006 (ajo- ja lepoaika-asetus).....	302
Leipomotyölaki 9.6.1961/302; 5 §.....	312

Vuosiloma

Vuosilomalaki 18.3.2005/162.....	313
----------------------------------	-----

Vapaat

Laki itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä 26.11.1937/388.....	321
Laki vapunpäivän järjestämisestä työntekijäin vapaapäiväksi eräissä tapauksissa 27.4.1944/272.....	321
Opintovapaalaki 9.3.1979/273.....	321
Opintovapaa-asetus 7.12.1979/864.....	323
Vuorotteluvapaalaki 30.12.2002/1305.....	325

E. TYÖTURVALLISUUS

Yleiset säännökset

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.....	341
Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvallisuus- ja terveysvaatimuksista 18.6.2003/577.....	354

Melu ja värinä

Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta 26.1.2006/85.....	356
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemisesta värinästä aiheutuvilta vaaroilta 27.1.2005/48.....	358

Kemikaalien käyttö työpaikalla

Kemikaalilaki 9.8.2013/599	361
Valtioneuvoston päätös työntekijöille aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjunnasta 23.9.1999/922	372
Valtioneuvoston asetus kemiallisista tekijöistä työssä 9.8.2001/715	373
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista 1.9.2020/654	377
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuvilta vaaroilta 14.12.2017/933	377
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus biologisten tekijöiden luokituksista 29.10.2020/748	380
Laki syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä 11.6.2020/452	381
Valtioneuvoston asetus työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta 12.12.2019/1267	382
Valtioneuvoston päätös ympäristön tupakansavusta ja siihen liittyvän syöpävaaran torjunnasta työssä 8.12.1999/1153	385
Laki eräistä asbestipurkutyötä koskevista vaatimuksista 22.5.2015/684	386
Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta 25.6.2015/798	388
Valtioneuvoston päätös lyijyytyöstä 9.12.1993/1154	390

Koneet ja laitteet

Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta 12.6.2008/400	393
Valtioneuvoston asetus työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälytyksestä 18.10.2012/568	396
Valtioneuvoston asetus laserlaitteista ja niiden tarkastuksesta 24.4.2008/291	396
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi optiselle säteilylle altistumisesta aiheutuvilta vaaroilta 25.2.2010/146	400
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi sähkömagneettisista kentistä aiheutuvilta vaaroilta 19.5.2016/388	401
Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisuudesta käytöstä ja tarkastamisesta 12.6.2008/403	404
Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista 21.5.2015/687	412
Valtioneuvoston asetus henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 20.5.2021/427	414
Valtioneuvoston päätös käsin tehtävistä nostoista ja siirroista työssä 22.12.1993/1409	426
Valtioneuvoston päätös näyttöpäätetyöstä 22.12.1993/1405	427

Rakennustyön turvallisuus

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205	429
Valtioneuvoston asetus rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevydestä ja turvallisuussuunnitelmasta 20.10.2011/1088	444
Työministeriön päätös rakennusyömaiden henkilöstötiloista 3.11.1994/977	444

Räjätys- ja louhintatyö sekä muu räjähdysvaara

Kaivoslaki 10.6.2011/621; otteita	446
Valtioneuvoston asetus kaivosturvallisuudesta 29.12.2011/1571	450
Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta 16.6.2011/644	453
Panostajalaki 3.6.2016/423	456
Valtioneuvoston asetus panostajien pätevyyskirjoista 16.6.2016/458	460

Valtioneuvoston asetus räjähdyskelpoisten ilmasosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta 18.6.2003/576	461
--	-----

Sähköturvallisuus

Sähköturvallisuuslaki 16.12.2016/1135	465
Valtioneuvoston asetus sähkötyöstä ja käyttötyöstä 21.12.2016/1435	482

Säteily

Säteilylaki 9.11.2018/859	484
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoimattoman säteilyn aiheuttaman altistuksen rajoittamisesta 22.11.2018/1045	513
Valtioneuvoston asetus ionisoivasta säteilystä 22.11.2018/1034	514
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoivasta säteilystä 22.11.2018/1044	523

Muuta lainsäädäntöä

Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227; otteita	526
STM määräyskokoelma 2003:1, 30.12.2003:1 Työnantajalle annettava selvitys terveydentilasta tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi	529
Valtioneuvoston asetus lisääntymisterveydelle työssä vaaraa aiheuttavista tekijöistä ja vaaran torjunnasta 13.5.2015/603	532
Valtioneuvoston asetus puunkorjuutyön turvallisuudesta 23.8.2001/749	532
Valtioneuvoston asetus alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta 1.7.2004/633	534

F. TYÖSUOJELUN VALVONTA JA HALLINTO

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 20.1.2006/44	547
Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta 16.12.2016/1137	559
Valtioneuvoston ohjesääntö 3.4.2003/262; otteita	564
Valtioneuvoston asetus sosiaali- ja terveysministeriöstä 28.6.2017/491; 4 §	565
Valtioneuvoston asetus työ- ja elinkeinoministeriöstä 15.11.2007/1024; 1 ja 2 §	565
Laki työsuojeluhallinnosta 8.1.1993/16	566
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toimialueista 9.12.2015/1494	567
Valtioneuvoston asetus työsuojeluneuvottelukunnasta 16.7.2009/565	568
Valtioneuvoston asetus työsuojelulautakunnasta 21.1.2010/53	568
Laki työsuojeluhenkilörekisteristä 23.11.2001/1039	568
Laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä 5.11.2010/1053	569
Tasavallan presidentin asetus työympäristötyön erityisansiomitalista 22.6.2022/485	571
Laki työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta 24.2.1978/159	571
Asetus työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta 29.6.1978/501; 1 ja 2 §	574
Työsuojelurahastolaki 6.4.1979/407	574
Valtioneuvoston asetus työturvallisuussäännöksiä valmistelevalta neuvottelukunnasta 4.12.2003/1048	574
Valtioneuvoston asetus kemikaalineuvottelukunnasta 28.8.2014/706	575
Valtioneuvoston päätös viranomaisten yhteistoiminnasta räjähdysainetarkastusten suorittamisessa 14.4.1978/280	576
Valtioneuvoston asetus työ-, koulutus- ja elinkeinoasiain neuvostosta 19.6.2008/433	577

G. TYÖTERVEYSHUOLTO

Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383	583
Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuolto- käytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta 10.10.2013/708	588
Asetus työterveyshuollon neuvottelukunnasta 20.10.1978/784	590
Valtioneuvoston asetus terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä 27.12.2001/1485	591
Valtioneuvoston asetus huumausainetestien tekemisestä 7.4.2005/218	593
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden työterveys- kortista rakennustyössä 14.12.2006/1176	594
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734; otteita	595
Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- maksuista 9.10.1992/912; otteita	598
Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326; otteita ...	598
Tupakkalaki 29.6.2016/549; otteita	599
Valtioneuvoston asetus tupakointitiloista ja tupakointikiellon hakemisesta asunto- yhteisöön 7.7.2016/601	601

**H. TAPATURMAT JA
AMMATTITAUDIT**

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459	609
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tapaturma- vakuutuslain mukaisten etuuksien ja muiden markkamäärien sitomisesta palkka- ja hintatason muutokseen 19.12.1995/1608	651
Valtioneuvoston asetus työtapaturma- ja ammatti- tautilaissa tarkoitettua haittaluokituksesta 11.6.2015/768	651
Valtioneuvoston asetus ammattitautiluettelosta 11.6.2015/769	663
Laki opiskeluun liittyvissä työhön rinnastettavissa- olosuhteissa syntyneen vamman tai sairauden korvaamisesta 24.4.2015/460	665
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus työtapaturma- ja ammattitautilain 87 §:n 3 momentin mukaisen haittarahan kertakorvauksen perusteista 14.1.2019/48	666
Laki tapaturma-asioiden muutoksenhakulauta- kunnasta 30.12.2010/1316	670
Valtioneuvoston asetus työtapaturma- ja ammatti- tautilain mukaisen vuosityöansion määrittämi- sestä 10.12.2015/1466	673

I. NUORET TYÖNTEKIJÄT

Laki nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998	678
Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallista ja vaarallista töistä 15.6.2006/475	680
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkki- luettelosta 25.4.2012/188	682
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus nuorille työn- tekijöille sopivien kevyiden töiden esimerkki- luettelosta 25.4.2012/189	683
Alkoholilaki 28.12.2017/1102; 38 §	683

**J. AMMATILLINEN OSAAMINEN
JA KOULUTUS**

Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531	691
Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 5.10.2017/673	714
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta 2.10.2017/680	721
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisessa perustutkinto- koulutuksessa 6.10.2017/699	724
Laki aikuiskoulutusetuuksista 28.12.2000/1276 ..	727
Valtioneuvoston asetus aikuiskoulutustuesta 12.7.2001/652	733
Laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä 20.12.2013/1136	734
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus oppi- sopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opinto- sosiaalisista etuuksista 5.10.2017/679	734
Laki koulutuksen korvaamisesta 20.12.2013/1140 ..	735
Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta 29.6.2021/682	735

**K. PALKKATURVA JA
PALKAN ULOSMITTAUS**

Palkkaturvaki 27.11.1998/866	742
Valtioneuvoston asetus palkkaturvasta 22.12.2009/1276	748
Ulosottokaari 15.6.2007/705; otteita	748

**L. SOSIAALITURVAMAKSUT JA
TYÖTTÖMYYSETUUKSIEN
RAHOITUS**

Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 9.9.2016/771	759
Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 24.7.1998/555	760
Valtioneuvoston asetus työttömyysetuuksien rahoituksesta 18.12.2014/1277	774
Valtioneuvoston asetus työttömyysvakuutus- maksujen erääntymisestä ja eräpäivistä 28.12.2018/1375	775
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus työttömyys- vakuutusrahastolle omavastuumaksuasiassa ilmoitettavista tiedoista 15.12.2008/1046	775
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus työntekijän työeläkevakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottam- isesta sairausvakuutusjärjestelmän mukaisissa päivärahoissa ja Kansaneläkelaitoksen kuntou- tusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaisissa kuntoutusrahoissa 19.12.2008/1027	775
Valtioneuvoston asetus sairausvakuutusmaksujen maksuprosenteista vuonna 2023 17.11.2022/921 ..	776

**M. TYÖTTÖMYYSTURVA
SEKÄ TYÖVOIMAPALVELU**

Työttömyysturvaki 30.12.2002/1290	796
Valtioneuvoston asetus työttömyysturvain täytäntöönpanosta 30.12.2002/1330	836
Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulauta- kunnasta 22.12.2006/1299	839
Työttömyyskassalaki 24.8.1984/603	842
Valtioneuvoston asetus työttömyyskassalain täytäntöönpanosta 22.3.2001/272	851

Valtioneuvoston asetus työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta 30.12.2002/1332	853
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista 29.12.2016/1556	857
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työssäkäyntialueista 17.12.2009/1153	857
Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 20.11.2009/897	868
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 28.12.2018/1373	875
Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916	884
Valtioneuvoston asetus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/1073	913
Laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 30.12.2014/1369	919
Valtioneuvoston asetus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta 30.12.2014/1377	921
Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta 30.12.2020/1269	922
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisista lausunnoista ja yhteistyövelvoitteesta työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa 19.2.2021/153	930
Valtioneuvoston asetus työmarkkina-alueista 28.12.2012/1074	930
Valtioneuvoston asetus työllisyysperusteisesta investointiavustuksesta ja työllisyystyöohjelmasta 28.12.2012/1075	932
Laki rekrytointitukikokeilusta 14.1.2022/20	933
Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189	936
Laki Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä 1.4.2022/242	941
Valtioneuvoston asetus valtion korvauksesta kuntouttavan työtoiminnan järjestämiseen 30.12.2014/1393	942
Laki eräiden pitkäaikaisesti työttöminä olleiden henkilöiden eläketuista 28.1.2005/39	942
Laki työkyvyttömyyseläkkeellä olevien työhön-paluun edistämisestä 9.10.2009/738	945
Valtioneuvoston asetus valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta 16.12.2004/1146	1097
Laki eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta 26.7.2002/635	1098
Laki suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta 6.3.2015/209	1100
Valtioneuvoston asetus suoran lisäeläkejärjestelyn turvaamisesta työnantajan maksukyvyttömyyden varalta 16.4.2015/446	1101
Laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista 19.11.2021/946; otteita	1102
Laki lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista 19.11.2021/947; otteita	1109
Vakuutuslainsäädännön 19.11.2021/948; otteita	1115
Laki eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annetun lain ja vakuutuslainsäädännön voimaantulon 19.11.2021/951	1118
Laki vapaaehtoisten lisäeläkejärjestelyjen tasa-arvoistamisesta 28.11.1997/1038	1123

P. ERITYISSÄÄNNÖKSIÄ

Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13.6.1929/228; 3 luku	1132
Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412	1135
Laki sopimattomasta menettelystä elinkeino-toiminnassa 22.12.1978/1061	1150
Laki velkojen maksunsaantijärjestyksestä 30.12.1992/1578	1154
Konkurssilaki 20.2.2004/120; otteita	1156
Korkolaki 20.8.1982/633	1158
Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 25.4.1930/150	1163
Oikeudenkäymiskaari 1.1.1734/4; otteita	1164
Verohallinnon päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2023 16.11.2022/910	1165
Verohallinnon päätös matkakuluvähennyksen määrästä vuodelta 2022 toimitettavassa verotuksessa 21.11.2022/929	1169
Verohallinnon päätös vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa noudatettavista luontoisetujen laskentaperusteista 23.11.2022/931	1169
Tuloverolaki 30.12.1992/1535; 10 §	1173
Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558; otteita	1175
Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118; 25 §	1179
Laki rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta 11.8.1978/627; otteita	1179
Rikoslaki 19.12.1889/39; otteita	1180
Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301; otteita	1186
Valtioneuvoston asetus ulkomaalaisissa tarkoitettujen työnantajan sertifiointiin myöntämisen edellytyksistä 23.2.2023/250	1194
Valtioneuvoston asetus ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvontasioiden neuvottelukunnasta 7.10.2021/862	1195
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus ulkomaalaislain nojalla säädettyihin tehtäviin toimivaltaisista työ- ja elinkeinotoimistoista 9.9.2022/822	1195
Laki kolmansien maiden kansalaisten maahan-tulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä 14.12.2017/908	1195
Laki kolmansien maiden kansalaisten maahan-tulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten 14.12.2017/907	1199
Valtioneuvoston asetus yhteiskunta- ja yritysvastuun neuvottelukunnasta 4.9.2008/591	1203

N. SAIRAUSVAKUUTUS

Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224	953
Valtioneuvoston asetus sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta 30.12.2004/1335	1003
Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista 15.7.2005/566	1006

O. TYÖNTEKIJÄIN ELÄKE

Työntekijän eläkelaki 19.5.2006/395	1031
Työntekijän eläkelain voimaannolaki 19.5.2006/396	1075
Työntekijän eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaannolaki 29.1.2016/71	1081
Valtioneuvoston asetus työntekijän eläkelain täytäntöönpanosta 5.10.2006/874	1083
Laki työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta 26.8.2005/677	1084
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus eläkkeen vähentämisestä ja muuttamisesta 23.12.2016/1428	1089
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus eläkkeen kertasuorituskertoimista 10.12.2021/1095	1090
Laki valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta 27.6.2003/644	1096

Q. TYÖMARKKINAKESKUS- JÄRJESTÖJEN YLEISIÄ SOPIMUKSIA

Työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteisiä sopimuksia ja suosituksia

Työ- ja virkachtosopimusten sukupuolivaikutusten arviointia koskeva työmarkkinakeskusjärjestöjen suositus 22.11.2021 (AKAVA, EK, KiT, KT, SAK, STTK, VTML).....	1206
Suositus päihdeongelmien ennaltaehkäisystä, päihdeasioiden käsittelystä ja hoitoonohjauksesta työpaikoilla 2016 (AKAVA, EK, KiT, KT, SAK, STTK, VTML).....	1206
Harmaan talouden torjuntaa koskeva suositus 2007 (EK, SAK, STT, AKAVA).....	1209
PT-SAK, STTK, AKAVA hyvityssakkopöytäkirja 1984 ja muutospöytäkirja 2000	1211

Euroopan työmarkkinajärjestöjen puitesopimukset

EAY:n, UNICE/UEAPME:n ja CEEP:n puitesopimus etätyöstä (tietotekniikka-avusteinen etätyö) 16.7.2002	1212
Suomen työmarkkinaosapuolten sopimus etätyötä koskevan puitesopimuksen täytäntöönpanosta 23.5.2005	1214
Etätyöstä sovittaessa huomioon otettavaa (23.5.2005)	1214
EAY:n, UNICE/UEAPME:n ja CEEP:n työperäistä stressiä koskeva puitesopimus 8.10.2004	1216
Työperäistä stressiä koskeva keskusjärjestö-suositus 19.11.2007 (EK-AKAVA-SAK-KiT-STTK-KT-VTML).....	1217
EAY:n, BUSINESSEUROPE:n, UEAPME:n ja CEEP:n työssä tapahtuvaa häirintää ja väkivaltaa koskeva itsenäinen puitesopimus 26.4.2007	1219

EAY:n, BUSINESSEUROPE:n, UEAPME:n ja CEEP:n osallistuvia työmarkkinoita koskeva puitesopimus 25.3.2010	1221
Eurooppalaisten työmarkkinaosapuolten itsenäinen puitesopimus, joka koskee aktiivista ikääntymistä ja sukupolvinäkökulmaa 15.12.2016	1224

LIITTEET

Liite 1	
Valtioneuvoston asetus koneiden turvallisuudesta 12.6.2008/400; Liitteet I–X	1230
Liite 2	
Valtioneuvoston asetus työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta 12.12.2019/1267; Liite II	1251
Liite 3	
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi biologisista tekijöistä aiheutuvilta vaaroilta 14.12.2017/933; Liitteet I–III	1255
Liite 4	
Valtioneuvoston asetus työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista 21.5.2015/687; Liitteet I–IV	1258
Liite 5	
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus haitalliseksi tunnetuista pitoisuuksista 1.9.2020/654	1266
Liite 6	
Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi sähkömagneettisista kentistä aiheutuvilta vaaroilta 19.5.2016/388; Liitteet I–III	1289
Asiahakemisto	1293
Oikeustapaushakemisto	1311